

VISITA DIDÀCTICA

CENTRE HISTÒRIC CARDONA

Cicle Inicial

Una vila medieval a través dels sentits!

Descripció

La visita didàctica consisteix en descobrir el nucli antic de Cardona, declarat Bé Cultural d'Interès Nacional a través dels 5 sentits bàsics.

Amb l'ajuda d'un guia-intèrpret i amb dossier didàctic, els alumnes coneixeran els orígens de la vila i els elements medievals bàsics que la configuren.

Es plantegen una sèrie d'interrogants gràcies a la visualització d'una breu projecció anomenada "Els orígens de Cardona". En primer lloc s'explica on som: a la Catalunya Central, al centre geogràfic del país. Es raona la importància d'aquest fet. S'hi afegeix quelcom singular: què és el primer que visualitzem en arribar a Cardona? El Castell! S'explicarà què és un castell, perquè es construeix, qui hi viu dins i què és allò que protegia gelosament la fortalesa a Cardona.

Els alumnes entendran el valor del preuat recurs de la sal com a conservant alimentari i el valor extraordinari que els humans li van donar (or blanc d'Europa deien els romans). Tot seguit es visualitza un camp de batalla. S'explicarà breument el context polític i social del naixement de la vila de Cardona: la lluita entre el món cristià i el musulmà, l'anomenada Marca Hispànica i zona de frontera. S'explicarà que Cardona i la seva gran muntanya de sal pura van quedar situades en la zona fronterera d'ambdós imperis. Una il·lustració que reproduïx la configuració de la vila al segle XV servirà per identificar els elements claus d'una vila medieval: el Castell i les muralles, l'església, els habitatges i les places o espais oberts (on s'hi feien els mercats).

Tot seguit s'inicia un recorregut pels carrers i carrerons del nucli antic de la vila: la Plaça porxada del Mercat, el carrer dels mercaders, la Plaça i Capella de Santa Eulàlia i la magnífica església gòtica de Sant Miquel. Al llarg del recorregut aniran treballant els 5 sentits segons les propostes didàctiques del monitor/a.

A l'interior de l'església de la vila té lloc una interessant activitat didàctica de descoberta del monument a través del treball sensorial. Els alumnes hauran d'omplir un dossier on treballaran tots els sentits. Caldrà identificar si l'espai és gran o petit, si l'església és alta o baixa, si fa fred o calor, quin són els colors predominants, quines olors ensumen i quins són els materials emprats en la construcció.

Hauran d'identificar els sons del lloc i valorar el silenci com a element bàsic d'un lloc espiritual, de culte.

Asseguts als bancs de l'església s'explicarà breument quan es va construir, la complexitat de l'obra i el resultat final. S'interpretarà qui eren els religiosos a la Cardona medieval i la relació que van mantenir amb els fidels de la vila.

Els retaules, veritables pintures que parlen!

L'església de Sant Miquel conserva a l'interior 2 magnífics retaules del segle XV del pintor local Pere Vall. Un d'ells, dedicat a Santa Úrsula servirà perquè els alumnes interpretin una veritable pintura medieval, observin els vistosos colors, identifiquin els personatges, la indumentària i l'estètica. El monitor explicarà el retaule i els alumnes aniran resseguint a manera de conte les pintures per entendre la relació amb el que s'explica. Els retaules de fet esdevindran amb els anys veritables contes divulgatius de l'època medieval.

L'activitat didàctica es completa amb exercicis del dossier que podran completar a l'aula, un cop tornin a escola.

La visita està dissenyada i adaptada perfectament al nivell curricular dels alumnes.

Què veurem?

L'activitat didàctica inclou la visita i interpretació de:

- La Plaça porxada del Mercat

- L'església de Sant Miquel (s. XIV)

- Carrer de l'Església

- **Plaça i Capella de Santa Eulàlia**

- **Porxo d'En Soler i Carrer de la Fonteta**

Objectius

Els objectius són:

- Conèixer un excepcional conjunt històric i monumental com és nucli antic de Cardona a través del treball dels 5 sentits bàsics.
- Treballar els sentits com a eina bàsica per conèixer un entorn nou i desconegut.
- Entendre què és una vila medieval, perquè es construeix i la lògica del moment.
- Conèixer els elements bàsics d'una vila medieval: el Castell i les muralles, l'església, l'hospital, els espais públics per celebrar-hi mercats, els habitatges, els horts i les fonts d'aigua.
- Entendre la necessitat de construir el castell, per defensar el territori salí.
- Conèixer quins grups socials formàvem la societat medieval, el paper de cadascú i els valors que representaven.

- Conèixer la magnífica església gòtica de Sant Miquel de Cardona a través del treball dels 5 sentits.
- Sensibilitzar envers la protecció, cura i respecte pel patrimoni i els monuments.
- Valorar el paisatge com a element bàsic del medi, respectar-lo i conservar-lo.

Conceptes

- Breu ressenya del marc polític en el qual neix la vila de Cardona: conflicte cristians vs musulmans. La Catalunya Central, zona de frontera.
- El valor de la sal com a conservant alimentari.
- Què és un Castell, on es construeix i quin objectiu té.
- Elements definitoris bàsics de la Cardona medieval: el Castell, les muralles, l'església, la plaça del mercat, els habitatges de la gent del poble i l'Hospital de Pobres i Pelegrins.
- Qui vivia a la vila i a què es dedicava (els oficis i els mercaders).
- L'església gòtica de Sant Miquel de Cardona: què és, què s'hi feia, quan es va construir, qui la va finançar i perquè.
- Iniciació a les característiques de l'art gòtic a través del treball dels 5 sentits:
 - Mides del temple: alçada i amplada i gruix dels murs.
 - Geometria arrodonida : volta del sostre, arcs, finestres i porta.
 - Il·luminació i temperatura ambiental.
 - Material emprat: la pedra, el marbre, l'alabastre i els metalls.
 - El valor del silenci.
 - Les olors: incens.
- Iniciació a la interpretació d'una pintura (retaula del segle XV). Simbolisme i contingut didàctic.

Competències bàsiques

En el decurs de l'activitat, els alumnes desenvoluparan les següents competències bàsiques:

Les competències comunicatives:

- Competència comunicativa lingüística i audiovisual

Les competències metodològiques:

- Tractament de la informació
- Competència d'aprendre a aprendre

Les competències personals:

- Competència d'autonomia i iniciativa personal

Competències específiques centrades en conèixer i habitar el món:

- Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic
- Competència social i ciutadana

Organització

Durada: 1h i 30 min aproximadament.

Desenvolupament: La visita s'inicia al Centre Cardona Medieval. Hi haurà una part introductòria dins del mateix Centre i tot seguit s'iniciarà un recorregut pels carrers del nucli antic.

Serveis: El Centre Cardona Medieval disposa de:

- Serveis
- Punt d'Atenció al Visitant
- Botiga

Cardona a la xarxa:

Més informació i fotografies: www.cardonaturisme.cat

Recomanem consultar els següents referents d'internet per conèixer què és visita i els continguts didàctics (adreçats a nivells superiors).

- Què, qui, com? (TVC): http://www.edu3.cat/Edu3tv/Fitxa?p_id=22151
- El Castell de Cardona: <http://www.monestirs.cat/monst/bages/ba07vice.htm>
- Museu d'Història de Catalunya:
 - http://www.mhcat.cat/monuments/castell_i_canonica_de_sant_vicenc_de_cardona
- Auca del Castell de Cardona (Youtube): <http://www.youtube.com/watch?v=IK2Xhnbz-rA>
- Auca del Castell de Cardona (pàgina web): <http://www.auques.cat/tot.php?auca=cardona>
- Joc interactiu: "La construcció de l'església del Castell de Cardona":
 - <http://www.xtec.cat/~ebiosca/romanic/index.htm>

Bibliografia:

- Fons documental de la Fundació Cardona Històrica: http://www.cardonaturisme.cat/CA/2_fons.php

Per informació i reserves

- **Fundació Cardona Històrica**
De dilluns a divendres de 9:00 a 17.00h
Telèfon 93 869 24 75
comercial@cardonaturisme.cat
informacio@cardonaturisme.cat
- **Contacte Serveis Educatius**
Àlex Tripiana Berruezo
De dilluns a divendres de 8:00 a 15.00h
Telèfon 93 869 24 75
serveiseducatiu@cardonaturisme.cat

